

Richer» (*InvLC*); 1435: *Riqueiro* (Alart, *Doc. Gé. Hi.*, 87). Ponsich (*Top.*, 100) en troba mencions des de 1073.

En el te. immediat Villerac, anoto *Son Riqueró*, que pot ser un paratge dependent d'antiga gent de *Riquer* (em parlen d'un indret que és «a *sun rikaró*» (xxvi, 140.23).

2) Lloc antic a Segarra: 1359: *Riquer* a la vegueria de Cervera (*CoDoACA* XII, 49).

3) Pda. del terme d'Alcoi, en país pendent: «la Font de Campos és a *Riquer Alt*» (xxxiv, 2.6, '11 × '41).

Antic i bastant difós com NP, p. ex. un teixidor rossellonès es diu «Perpianus *Riquer*» a. 1277 (*InvLC*). Un frare Guillem *Riquer* a Poblet que hi copià documents a l'E. Mj., p. ex., un de 1163 (p. p. Font Rius, 15 *C. d. p.*, § 119).

També degué haver-hi un derivat femení en *-era*. En un doc. de 1175 del *Cart.* de Poblet, donant quelcom a una dona: «tibi --- *Richeire*» a. 1175 (*Cast.*, p. 204).

ETIM. El ben conegut NP germ. *RICHARI* (Först., 1264).

Riquerna, V. *Ri-* (fluvial) *Rissavala*, V. *Ri-* (misc. ar.) *Rissec*, V. *Ri-* (fluvial) *Ritxec*, V. *Reixaca* ²⁵ *-Riu*, V. *Re-/Ri-* (fluvial)

RIU i els seus compostos

1) RIU *del Pendís*, poble de Cerdanya, amb municipi, uns 7 k. SE. de Bellver, i altre tant SO. d'Alp. Pron.: *ə řiy*, oït allí mateix, 1928, i en les enqs. de 1931.

MENCIONS ANT. 1011: «*villam Rivi*» (*MarcaH.*, ³⁵ 980.4f.); 2a. *meitat S. XIII*: *Riu de Orucz* (Delcor, *Juifs Puigc.* en *Sefarad* 1966, 32-35).

2) RIU *de Santa Maria*, llogaret agre. a Bellver, uns 3 o 4 k. a l'O. de (1): es parla també de *Riu de Pedra*, llogaret de Bellver idèntic a (2) o almenys pròxim (Pedra és un altre llogaret del vast terme de Bellver, no lluny de l'anterior).

MENCIONS ANT. 1359: *Riu de Pera* (*CoDoACA* XII, 90). Delcor troba menció de *Riu de Santa Maria*; i SerraV., i 948. *Riu* de Sta. Maria, junt amb Talló. ⁴⁵ Ponsich (*Top.*, 153) aporta unes cites de Sta. Maria, però a la p. 161: *Riu de Pedra*; 1267: posa «parochia S. Juliani de *Rivo de Pedra*», amb cites de *Riu* o *Riu de Pedra* en 4 docs. dels Ss. XI-XIII, però «*villa Rivi*» de 1011 en *MarcaH.*, pertany a *Riu del Pendís*.¹

3) Església rural a l'Alta Garrotxa, agre. a Oix. S'alça a l'esq. de la Riera de St. Aniol, 1 h. avall d'aquest, dalt d'un turonet; oït *řiy* a Bianya i a Montagut (Casac. 1920); jo també tinc anotat: *ə řiy* (sense article) a St. Aniol, a Talaixà etc. 1926, 1932, 1970.

MENCIONS ANT. 1359: *Riu* (*CoDoACA* XII); 1362 i 1379: «par. Sti. Felicis de *Rivo*» (Alsius, *Nom.* I, 96); 1499: *Riu* (Monsalv. XVII, 69).

4) Prop de Berga, citat junt amb Espinalbet. a 1188: «mansum de *Rivo*» (*Cart.* de Poblet, p. 193).⁶⁰

D'ací: *Castellar del Riu*.

5) Sant Pere de *Riu*, ant. parròquia, avui esgl. i rectoria solitàries, a la serra damunt Pineda, entre aquest poble, Sta. Susanna i Horsavinyà, amb cases escampades que en depenien. Sembla que *Riu* era pròpiament un mas (que encara figura un tros més amunt, prop amb el nom de can *Riu* en el mapa de la Generalitat a l'100.000) i jo mateix m'hi vaig aixoplugar un dia, fa prop de 30 anys.

MENCIONS ANT. 1248: «mansum vocato de *Rivo*» (*Cart. de Roca-rossa*, § 1318, i un Bernardus de *Rivo*, ibid. § 13). En els docs. dels §§ 37 i 127 de data semblant; en el mateix Cartulari se cita un lloc *Riu-dalfatà*, que sembla referir-se al mateix lloc (car Pons Guri el situa en te. de Sta. Susanna però avui a Pineda ningú recorda aquest *Alf-*): afegit xocant, car ací no podem pensar en cap arabisme: ¿potser grafia imperfecta per *Riu del Fetà* gentilici d'algú que venia de *Fet* (Rbga.)?

²⁰ *L'ETIM.* d'aquest NL en tots 5 homònims em sembla més dubtosa que el que apareix a primer cop d'ull: a causa de les condicions topogràfiques. Almenys el (5) i el (3) salta a la vista que ni són rius, ni en tenen cap a la vora, essent dalt o prop de la carena de serres; tampoc per (1) passa cap riu ni veiem que en passi cap de notable pel (4), només del (2) es podria pensar si pren nom d'un rierol que baixi d'allí cap al Segre.

Per altra banda prop d'aquests noms (1), (2) i (3) hem trobat un gran nombre de NLL provinents de NPP germànics en *-rik* posats en genitiu (p. ex. *Villa WITERICI > Guitarriu* a un k. del (3), *Llongarriu* poc més enllà, *Cortariu*, *Toloriu*, *Boloriu* cap a Cerdanya etc. (*E.T.C.* I, 42 ss.). Hi ha NPP germànics coneguts que hi serien adequats: *ARRIK* (Först., 137) de la inicial productiva *ARA-*; i *HARIRIK* (de *HARI*) (Först., 778) que ja des d'antic apareix contret en *Herrich*. En rigor, doncs, és possible i fins versemblant que en aquests nostres homònims (alguns si no tots) hi hagi un *VILLA ARRĪCI*, contret com *vila Riu* des d'antic; justament en el mateix terme de Bellver tenim *Cortariu*, on es parteix de *CORTE ARICI*, segons sembla variant del mateix *HARIRIK*. Deixem-ho com incert mentre no s'hi trobin dades antigues de la forma *Arrici*, *Arriz* o almenys *Riz*; però no inversemblant.

Compostos (distingits amb majúscula (A), (B), (C), (D) etc.).

(A) RIU BLANC (torrent), a Alins de Les Paüls (altres pron. *řublán*) (XIX, 116.12). Potser és alteració (*A'*, *A''*) d'això mateix el nom de dos riuets d'Oliana *lo řubán* que s'ajunten al S. de Vilars: *la R. de Gutzèna* (al S.) i *R. de Clariana* (al N.) que després d'ajuntar-se al S. de Vilars desembouen en el *Reixà*, afl. del Segre (diu que tenen aigües blanquinoses: XVIII, 52), ¿o és un derivat de *riu* amb sufix *-anc*?; cf. pda. *Los Vallancs* (ib., 53.23).

RIUBRAGÓS, afl. esq. del Segre (veg. art. *Bra-* *gós*).